

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 28.02.2025 nr 6-1/241999/2501423

Registreerimistasu mootorsõiduki esimese omanikuvahetuse korral

Austatud avaldaja

Palusite õiguskantsleril kontrollida, kas [liiklusseaduse](#) (LS) § 190¹⁸ ja [riigilõivuseaduse](#) (RLS) § 142⁷⁴ lõige 1¹ on kooskõlas põhiseadusega. Teie hinnangul on sõiduki esmakordse omanikuvahetuse korral nõutav registreerimistasu kehtestatud tagasiulatuvalt ja vastuolus õigusselguse, proportsionaalsuse ning riigivõimu omavoli keelu põhimõtetega.

Kuna sõiduki registreerimistasu võetakse registritoimingute eest, mida tehakse pärast 2025. aasta 1. jaanuari, ei ole registreerimistasu kehtestatud tagasiulatuvalt. LS § 190¹⁸ lõike 2 punkti 2 tuleb mõista nii, et kui sõiduk oli mootorsõidukimaksu seaduse ja liiklusseaduse muudatuste jõustumise ajal liiklusregistris registreeritud, siis tuleb registreerimistasu maksta esimese omanikuvahetuse toimingu korral, mis tehakse pärast seaduse jõustumist.

Ehkki mootorsõiduki omamise ja kasutamisega seotud riigilõive ja makse on tõesti märkimisväärselt tõstetud, pole üldise teabe põhjal võimalik siiski järeldada, et registreerimistasu on põhiseadusega (PS) vastuolus.

Sõiduki registreerimistasu võib kehtestada liiklusseadusega. Liiklusseaduse registreerimistasu menetlussätted on praegu aga puudulikud. Kuna registreerimistasu korrigeerimist, tagastamist ja sissenõudmist puudutavad küsimused on seaduses reguleerimata, tegin Riigikogule ettepaneku viia liiklusseadus kooskõlla ka PS §-ga 14 (põhiõigus menetlusele ja korraldusele).

Registreerimistasu sätestamine liiklusseaduses

Kirjutasite, et registreerimistasu on sätestatud liiklusseaduses, kuid mitte maksuseaduses, ehkki tegemist pole tasu, vaid maksuga.

Avalik-õiguslik rahaline kohustus võib olla sätestatud ka mõnes muus seaduses peale maksuseaduse. Liiklusseaduses on sätestatud ka teekasutustasu ja viivistasu. [Keskkonnatasude seaduses](#) on reguleeritud keskkonna kasutamise või keskkonnahäiringu tasud. Ka [vedelkütusevaru seaduses](#) sätestatud varumakse ja elektrituruseaduses sätestatud taastuvenergia tasu on avalik-õiguslikud rahalised kohustused.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Seega võib ka registreerimistasu sätestada liiklusseaduses. Probleem on selles, et registreerimistasule ei laiene automaatselt maksukorralduse seaduse sätted ning liiklusseaduses pole viidatud maksukorralduse seadusele ega ühelegi teisele seadusele (nt riigilõivuseadusele) üldiste menetlusküsimuste lahendamisel.

Registreerimistasu esmakordse omanikuvahetuse korral

Registreerimistasu on kehtestatud sõiduki esimese omanikuvahetuse toimingu eest, mis tehakse pärast 2025. aasta 1. jaanuari. Tagasiulatava maksustamisega oleks tegemist juhul, kui tasu võetaks toimingu eest, mis tehti enne seaduse jõustumist. Järelikult pole registreerimistasu kehtestatud tagasiulatavalt.

Kirjutasite, et mootorsõidukitele, mis on registreeritud liiklusregistris enne 31. detsembrist 2024, ei peaks registreerimistasu rakendama.

Riigikogule esitatud mootorsõidukimaksu seaduse eelnõus oli ette nähtud võtta registreerimistasu üksnes liiklusregistris registreeritavalt mootorsõidukitelt.¹ Eelnõu teisel lugemisel tehti muudatus, mille järgi maksustatakse alates 2025. aastast ka liiklusregistris varem registreeritud sõidukite esmakordne omanikuvahetus.

Riigikogu rahanduskomisjon selgitas muudatust sellega, et seadus tuli viia kooskõlla Euroopa Liidu õigusega, mis näeb ette, et kaupade vaba liikumise tagamiseks tuleb Eestis registreeritud sõidukite ja teistest liikmesriikidest Eestisse toodavate sõidukite omanikuvahetus maksustada võrdselt. Maksubaasi laienemise tulemusel vähendati registreerimistasusid võrreldes algselt eelnõus kavandatud määradega.²

Seega tulenes esmase omanikuvahetuse maksustamine vajadusest arvestada Euroopa Liidu õigusega.³ Seetõttu näebki LS § 190¹⁸ lõige 2 ette esmase omanikuvahetuse korral registreerimistasu maksmise kohustuse, välja arvatud juhul, kui mootorsõidukilt on varem (sõiduki liiklusregistrisse kandmisel) makstud registreerimistasu.

LS § 190¹⁸ lõikes 2 on silmas peetud esimest omanikuvahetust, mis toimub pärast 1. jaanuari 2025. Kui enne 1. jaanuari 2025 liiklusregistris registreeritud sõidukit pärast seaduse jõustumist teise isiku omandusse ei anta, siis ei pea registreerimistasu maksma.

Riigikogu rahanduskomisjoni selgituse kohaselt peeti oluliseks seaduses välja tuua, et registreerimistasuga maksustamisel loeb üksnes esimene omanikuvahetus ning järgnevate omanikuvahetuste korral (kui varem on registreerimistasu makstud) registreerimistasu maksma ei pea. Rahanduskomisjoni ametnik selgitas, et LS § 190¹⁸ lõike 2 punkt 2 viitab punktis 1 nimetatud registreerimistasu maksmisele. Punktis 1 on nimetatud registreerimistasu maksmist, mis kehtestati alates 1. jaanuarist 2025 (pärast seaduse jõustumist kehtivatele registreerimistele). Seetõttu ei saa ka punktis 2 nimetatud esmakordset omanikuvahetust mõista teisiti kui esmakordset omanikuvahetust, mis toimub pärast 1. jaanuari 2025.

¹ Vt LS § 190¹⁵ lõiget 2 mootorsõidukimaksu seaduse eelnõu esimesel lugemisel. [Mootorsõidukimaksuseaduse eelnõu \(364 UA\)](#).

² Vt mootorsõidukimaksu seaduse teise lugemise seletuskiri, lk 1. Kättesaadav viites 1 nimetatud eelnõu kaardil.

³ Pikaajaline Euroopa Kohtu praktika, vt EK 11.12.1990, C-44/88 ([Taani registreerimistasu](#) imporditud kasutatud sõidukitelt), EK 16.06.2006, [C-200/15](#) (Komisjon vs. Portugal), EK 14.04.2025, [C-76/14](#) (Manea, Rumeenia), EK 7.04.2011, [C-402/09](#) (Tatu, Rumeenia), EK 02.09.2021, [C-169/20](#) (Komisjon vs. Portugal).

Küsisite, miks võetakse registreerimistasu üksnes juhul, kui varem pole registreerimistasu makstud. Selgitasite, et kuna enne 2025. aasta 1. jaanuari ei olnud registreerimistasu kehtestatud, siis järelikult polnud varem võimalik tasu maksta ning seetõttu tundub säte ebaloogiline. Sätte sõnastuses on arvesse võetud tulevikku. Aja möödudes saavad uue omaniku sõidukid, mille registreerimisel liiklusregistris on juba registreerimistasu makstud. Selliste sõidukite esmast omanikuvahetust ei taheta registreerimistasuga maksustada.

Kuigi esmakordse omanikuvahetuse tähendus võib esmapilgul tunduda ebaselge, saab toetuda tõlgendamisele.⁴ Arvestada tuleb LS § 190¹⁸ lõike 2 punkte 1 ja 2, Riigikogu eesmärki tagada teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest toodud kasutatud sõidukite ja Eestist ostetud kasutatud sõidukite ühetaoline maksustamine ning eelnõu teise lugemise muudatusettepanekute selgitud.

Riigilõivuseadus

Leiate, et kuna riigilõivu võtjal ei ole lubatud võtta toimingu eest täiendavat tasu (RLS § 8), ei tohi reguleerida riigilõivuseaduses tasu, mis ei ole riigilõiv.

Registreerimistasu võtmist reguleerib liiklusseadus, mitte riigilõivuseadus. RLS § 142⁷⁴ lõikes 1¹ on sätestatud, et riigilõivu ei võeta toimingu eest, mille puhul tuleb maksta registreerimistasu. See säte näeb ette, et kui tuleb maksta registreerimistasu, siis sama toimingu eest ei tohi võtta ka riigilõivu. Säte ei reguleeri registreerimistasu, vaid riigilõivu võtmise küsimust.

Sõidukiomanike maksukoormus

Seadus peab sõidukiomanikke kaitsma riigivõimu omavoli eest (PS § 13) ning õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva, kohtuvõimu ning kohaliku omavalitsuse kohustus (PS § 14). Leiate, et Riigikogu on seda kohustust eiranud, kuna nii füüsilisest isikust kui ka juriidilisest isikust sõidukomanikud on liiklusregistris registreeritud sõidukite soetamisel maksnud käibemaksu, lisaks maksavad sõidukite omanikud kütuseaktsiisi ja muid makse.

Märkisite, et riiklike maksude, lõivude ja koormistega koormatakse sõidukiomanikke ebaproportsionaalselt, seega pole liiklusseaduse muudatusega täiendava tasu kehtestamine ilmselgelt proportsionaalne ega põhjendatud.

Mootorsõiduki omamine ja kasutamine võib olla tõesti kulukas, kuid maksude ja maksukoormuse üle otsustab esmajoones Riigikogu. Õiguskantsler ega kohtud ei saa parlamendi asemel otsustada, milline peab olema sõidukite omamisest ja kasutamisest tulenev õiglane maksukoormus.

Kui peate mõne sõiduki registreerimise eest võetavat tasu põhiseadusvastaselt suureks, on Teil võimalik kaaluda kohtusse pöördumist. Kohtule saab pöörduda esitada näiteks kohustamiskaebuse, et Transpordiamet registreeriks sõiduki või omanikuvahetuse registreerimistasu küsimata. Seejuures võite taotleda, et kohus jätkaks asja lahendamisel asjassepuutuva liiklusseaduse sätte kohaldamata, sest säte on vastuolus põhiseadusega. Kohtule tuleb esitada ka põhjendused, miks peate seadust põhiseadusvastaseks.

⁴ Õigusselgusetu on olukord üksnes juhul, kui normide tõlgendamisel tekkinud vastuolusid ei ole võimalik mõistlikult kõrvaldada ka normide eesmärki ja kujunemislugu, teisi õigusakte, õiguse üldpõhimõtteid jms arvesse võttes ning selline selgusetus takistab seadusest tulenevate kohustuste kindakstegemist ja täitmist (RKPJKo 19.12.2019, [5-19-38/15](#), p-d 68 ja 71).

Täna nutikate mõttekäikude eest, mis tulid kasuks Riigikogule ettepaneku ettevalmistamisel. Leian, et abstraktse normikontrolli olemust arvestades ei ole võimalik alata Teie tõstatatud küsimuste põhjal uut järelevalve menetlust.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee